

II. Konferencia a felszín alatti vizekről, Siófok, 1995. február 23-24.

Termálvizes észlelőhálózat bővítésének lehetősége üzemen kívüli hévízkutakkal

Ferenc Béla
VITUKI Rt., Hidrológiai Intézet

Bevezetés

A piacgazdaságra való áttérés-, valamint a gyógyidegenforgalom fejlesztési koncepciójának kidolgozása következtében az eddig nem túl nagy piaci értékkel bíró meddő CH kutak feléretékelődtek. A MOL Rt. vezetése és a KHVM illetékesei közötti megállapodás eredményeként, 1992 december 31.-ig a Vízügynek eddig átadott, és még hasznosításra tovább nem adott meddő CH kutakat vissza kellett adni a MOL Rt. részére. A VITUKI Rt. javaslatára 30 db meddő CH kút tulajdonjogát megkapta a Vízügy termálvízszint észlelőhálózat kialakítása céljából. Eddig 21 db figyelőkút kialakítására és észlelésbe állítására került sor meddő CH kutak átalakításából. Tapasztalataim szerint, a jelenlegi gazdasági helyzetben nem fejlesztendő tovább a figyelőhálózat az eddigi módszerrel, mert nagy a költségigénye.

A hálózatbővítés lehetősége

A "Magyarország hévízkútjai VI." kiadvány összeállítása után (VITUKI Rt. 1994.) lehetőségem volt a hévízkutak adatainak statisztikai feldolgozására. A feldolgozás eredményeit táblázatos (1. sz. táblázat) és grafikonos (1.-2. ábra) formában mutatom be.

A hasznosítás szerinti felosztásban szembevetünk, hogy lezárt, használaton kívüli hévízkút 151 db található az országban. A hévízkutak területi eloszlását az 1. sz. térképen mutatom be.

Látható, hogy a hévízkutak gyakorlatilag lefedik a porózus hévíztárolók területét.

Javaslat a lezárt hévízkutak bevonására

A lezárt hévízkutak az alábbiakban felsorolt előnyökkel rendelkeznek a meddő CH kutakkal szemben:

- nem kell utólagos kútmunkálatokat végezni (cementdugó kifúrás, rétegyerítés stb.)
- nem kell a kút tulajdonjogát megszerezni és a földhivatalban bejegyeztetni
- nem kell a kútfejet lecserélni vagy nagyobb átalakítást végezni rajta
- viszonylag könnyen megközelíthetőek
- nem kell észlelőműszert telepíteni a kutakba
- nagy számban állnak rendelkezésre, így kiválaszthatók a legmegfelelőbbek

Véleményem szerint a VIZIG-es kollégák bevonásával meghatározható a bevonni kívánt kutak száma és területegységenkénti megoszlása. Azonos pénzügyi kondíciók mellett nagyságrendileg több hévízkút bevonására van lehetőség, mint meddő CH kutak esetében.

Csak a kút tulajdonosának engedélyét kell beszerezni, hogy időszakosan mérni lehessen a hévízkútban.

Javaslat az észlelési rend kialakítására

Az észleléseket a területileg illetékes VIZIG-ek Vízzajzi csoportjai végezhetnék az első évben havi gyakorisággal. Az első mérés alkalmával vízhőmérséklet mérés is szükséges annak megállapítására, hogy a hévízkút geotermikus állapotra lehűlt-e.

Az első évi mérési eredmények kiértékelésének birtokában lehet a további észlelési rendet meghatározni.

Hévízkutak kifolyóvíz hőmérséklet szerinti megoszlása
1995. január 1-i állapot

Hőfok (°C)	Darabszám (db)	Százalék (%)
30-39.9	570	47
40-49.9	236	19
50-59.9	126	10
60-69.9	119	10
70-79.9	70	6
80-89.9	47	4
90-99.9	47	4
>100	3	0
Összesen:	1218*	100

* A kútszámból 4 db kettős funkciójú kút jelöl !

Hévízkutak hasznosítás szerinti megoszlása a kifolyóvíz hőmérsékletük szerint
1995. január 1-i állapot

Hőfok (°C)	Hasznosítás (kút db)										
	F	V	M	I	K	T	R	Z	E	S	
30-39.9	63	183	68	25	0	13	0	78	38	97	
40-49.9	89	24	16	14	0	18	0	25	28	18	
50-59.9	37	6	17	10	3	12	1	13	16	7	
60-69.9	26	0	16	9	2	27	6	17	4	9	
70-79.9	9	0	18	5	3	14	0	7	1	0	
80-89.9	3	0	31	2	2	1	0	6	1	0	
90-99.9	4	0	28	1	5	0	0	5	0	0	
>100	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	
Összesen:	231	213	195	67	16	85	7	151	88	131	

F - Fürdő*   Z - Zárt
V - Ivóvízellátás*   K - Kommunális*
M - Mezőgazdasági*   T - Többszű*
I - Ipari*   R - Visszasajtoló
E - Észlelőkút   S - Selejt

A kataszteri számmal nem rendelkező hévízkutak (34 db) a fenti táblázatban nem szerepelnek!

* Üzemelő (termelő) hévízkutak száma 807 db.

